

החברותא

בס"ד ערש"ק פר' ויגש ז' טבת תשע"ג

החברותא בשאנן פנימי לחברים גליון מס 446

פנינים יקרים

אדוני שאל את עבדיו לאמר היש לכם אב או אח (מז, יח) יש לפרש דאדוני מכוון להקב"ה, זה שאמר להקב"ה אדוני שאל את עבדיו לאמר היש לכם אב היינו רצון מלשון ולא אבה יבמי (דברים כה) או אח היינו דבקות מלשון מאחין את הקרעים (ט"ז כב) ונאמר אל אדוני יש לנו אב זקן היינו שיש לנו רצון זקן וישן מיושן, אלא שילד זקונים קטן היינו מעשה ילדות שלא נתקן. ע"ש ההמשך. (דברי יחזקאל)

ולא יכול יוסף להתאפק לכל הנצבים עליו (מה, א) רש"י: לא יכול היה יוסף לסבול שהמצרים נצבים עליו ושומעים שאחיו מתביישין וכו', הלשון נצבים מלמד על משהו דרוך ומתוכנן שהמצרים בוחנים וזה לא היה יכול יוסף לסבול כי אם אינם נצבים מה איכפת לו הלא סוף סוף הקול נשמע עד בית פרעה כי אחי יוסף באו למצרים.

אני יוסף (מה, ג) הרבה קושיות היו לאחים מדוע נחשדו, מדוע הוחזר כספם, איך ידע יוסף את שמותם, ואיך הושיב אותם לפי גודלם, ועוד ועוד. אבל כששמעו את שתי המלים "אני יוסף" נתרצו כל השאלות והקושיות. כך לעתיד לבא כשיתגלה הקב"ה "ויכריזו" אני ה' אזי כל השאלה והקושיות שיש לבני אדם על הנהגת הבורא בבריאה כולם יתורצו, וד"ל. (חפץ חיים)

ויאמר יוסף אל אחיו אני יוסף העוד אבי חי? וכו' (מז, ג) שואלים מה הקשר בין אני יוסף להעוד אבי חי. אפ"ל שיוסף נאמרוהו זו מקרים את הבקשה שכתוב להלן (פסוקינ) ומהרתם והורדתם את אבי הנח, לזה הדגיש יוסף כי למחיה שלחני אלקים לפניכם, ולא אתם שלחתם אותי הנח כי אם האלקים (פסוקינ, ח) וכל היותו במצרים הוא בשליחותו של הקב"ה, ואם מן השמים מינוהו להיות המשביר לכל הארץ אינו רשאי לעזוב את משמרתו כי כל שנוי אפילו לכבוד אביו עלול לגרום לשנוי בשליחות ה'.

שמני אלקים לאדון לכל מצרים (מה, ט) גם כאשר יוסף נמצא בנכר ולמרות כל השעות הקשות תמיד זכר שרק אלקים שמני לאדון, ולא היתה כאן יד זרה שהמליכה אותו. מכאן למדו מידת צדקותו של יוסף, את זה בקש יוסף לבשר לאביו שבמשך הזמן הארוך הזה לא שכח את בוראו, ולא זו בלבד אלא שהיה משפיע על המצריים שיש בורא ומנהיג לבירא.

ואחרי כן דברו אחיו אתו (מז, טו) פרש"י שמתחילה היו בושים ממנו ומאחר שראוהו בוכה ולבו שלם עמהם נחה דעתם. מעיקרי מאי קסברי ובסוף מאי קסברי. בתחילה ראו את עצמם שפלים כלפי אחיהם יוסף וזה שגרם להם להיות בושים אבל אחרי שראו שיוסף מתוכם אליהם בשופי כפרש"י על הכתוב ועיני אחי בנימין השוה את כולם יחד נחו דעתם ע"ש. ללמדנו שבגובה העינים אפשר לקבל אפילו תוכחת מוסר. (פלגי מים)

ואת יהודה שלח וכו' (מז, כה) רש"י שלח להורות לפניו לתקן לו בית תלמוד. מזה אנו למדין שצריכים להקדיש חדר בביתו שיהיה מיועד לתורה תפלה והתבדלות. ואח"כ יציב עיניו המצטרכים לו בחומר. (השלח"ק)

ויבך על צוארו עוד (מז, כז) אבל יעקב לא נפל ואמרו רבותינו שהיה קורא את שמע והקשו המפרשים אמאי לא קרא יוסף את שמע ואם לא הגיע עדיין זמן המקרא למה קרא יעקב? ואפשר דכיון דיעקב אמר ליוסף אמותה הפעם הוי ליה כבא לישן והיה שייך גביה עתה ענין קרי"ש שעל המטה... (אור החמה להגרו"ק)

ויחי יעקב וכו' (מז, כח) פרשטנו נקראת בשם "ויחי" אף שנושא הפרשה הוא פטירת יעקב כי בשעה שנסתלק יעקב מן העולם לא נפסק חיותו ופעלו הרוחנית, שכן בניו הצדיקים המשיכו את דרכו, הרי שדוקא לאחר פטירתו של יעקב הוכח שחיוו היו חיים אמיתיים חיים שאין להם הפסק. ובלשון חז"ל (תענית ה) ומה זרעו בחיים אף הוא בחיים.

(ביאורים לפרש"י לארמו"ר מלובביץ)

האשק שיחת הרא"ש ז"ע"א אולבאי שאחת תורה תפלי"ח פאבא לזכור ע"י א.א.

- ד -

מי לא עובר יסורים בעולם הזה. אין אדם שאין לו יסורים. אבל להיכן הכאבים מביאים אותו, הם מביאים אותו ליאוש. הם מביאים אותו לקנאה, כמו שדוד המלך אמר "כי קנאת ביתך אכלתני". האדם נאכל מהכאבים, הקנאה אוכלת אותו, נדמה לו שאצל החבר יותר טוב, והוא יותר מוצלח, ואז הוא מתחיל לדבר לשון הרע, וכך הוא נשבר ונכנס ליאוש. ואם זה עוזב אותו לרגע הוא נכנס לגאווה. או שהוא שבור לשברים או שהוא נהיה גדול. וכך האדם עובר את השנים שלו, יום אחרי יום, והוא לא זוכר את התכלית שיוסף כל אדם למות והוא צריך לבוא פעם ליום הדין. אף אחד לא יודע את יום מותו, לא בילדות ולא בוקנה לא יודעים, הרבש"ע הסתיר את זה כדי שבכל רגע יעשה האדם תשובה, ולא, אף אחד לא יעשה תשובה, ובגלל זה הוא לא זוכר את המות שלו. אבל כל אחד צריך לזכור שיגיע רגע שהוא יצטרך לתת דין וחשבון לפני זה שברא אותו, ואז לא יהיה לו להיכן לברוח. הכל יהיה גלוי וידוע לפניו, כל מה שהוא עשה. הפה שלו ידבר כל מה שהוא עשה. האיברים שלו שאיתם הוא חטא יעמדו ויודו על האמת, והבושה תהיה מאד גדולה. ווי לו לאדם שיגיע לכזו בושה שאין לו להיכן לברוח. היכן שהוא יהיה, בעולם הדמיון או בעולם האמת, הכל זכור

כל אחד מוכרח לעבור יסורים חזקים, בלי יסורים אי אפשר לקנות בעולם שום דבר. הנפקא מינה היא למה מביאים היסורים. כי אפשר שיהיו לאדם יסורים והוא ישאר ב'רבות מחשבות', ולא יגיע ליעצת השם' ביסורים הללו ש"מבשרי אחזה אלוקה". שיבין שהכאב הזה הוא לא סתם כאב, רק היות שהוא בבחינת שינה כל החיים שלו, הכאב הזה בא לעורר אותו, שירגיש כי גם שם ידך תנחני, שהיכן שהוא רק נמצא, במכאובים הכי גדולים, הרבש"ע איתו. ולמרות שהוא לא רואה אותו ולא שומע אותו, הכל שחור לו מכל הצדדים, רק חושך ויסורים, השאלה היא איך הוא מסוגל להחזיק מעמד בכאלו יסורים, איך הוא לא משתגע, איך הוא לא הורג את עצמו, מי הוא בעל הכוח שנותן לו להחזיק מעמד באותו רגע, הרי הוא ממשיך להתקיים באותו רגע. ומהקיום הזה של אותו רגע הוא מוכרח להכיר שגם שם ידך תנחני. הוא לא רואה אותו, והכאבים מאד גדולים, אבל הוא שומע את המסר: בני, אתה מתקיים, תדע שיש לך בע"ב, יש לך אמא שמחזיקה אותך, אני מחזיק אותך. אתה לא צריך לראות ולא לשמוע, כי 'מבשרי אחזה אלוקה'. אתה רק צריך להבין איך אתה מחזיק מעמד בכאלו יסורים גדולים.

והחבר יהיו בדיוק אתו דבר, כל אחד לקוי במדה אחרת, מה שיש לו אין לחבר ומה שיש לחבר אין לו. וכיון שאת החסרון שלו אין לחבר יש בכחו להקים אותו כאשר הוא נופל. וכשהוא נאחז בחבר שאין לו את המדה רעה שלו כבר לא קשה לו. אם היה לו קשה הוא לא היה יכול להעזר.

הקושי הזה שיש לאדם שהוא נמצא בנסיון והוא לא יכול לעמוד בו, כשיהיה התגלות מלכותו על כל העולם כולו לא יהיה לו את הנסיון הזה, אבל עכשיו, שהאדם חי בבחירה יש לו נסיונות, כי זה כל ענין הנסיון - בחירה. כל נסיון כרוך בכאבים, ובגלל הכאבים קשה לו לעמוד בנסיון. כואב לו בגלל שהוא אין, ובגלל שהוא אין הוא לא יכול לעמוד בניסיון, אבל מיד כשהוא משיג את האין שלו הוא מתחיל להבין שזה שהוא עומד בנסיון ועדיין מחזיק מעמד זה לא בגלל שהוא גדול, רק בגלל שמרחמים עליו ושולחים לו סיבות שמונעים אותו מלהיכשל. ואם הוא רק חי עם סיבת כל הסיבות הוא שומע בכל רגע שיש סיבה. כי איך הוא יכול להתאפק? למה הוא לא מדבר היום לשון הרע? ולמה הוא לא הרג היום את החבר? כשאדם מגיע לכזו הכרה זה כבר מדריגה, אבל זוהי התכלית שלנו להגיע לזה.

וגלוי, היד שלו בעצמה כתבה מה שהוא עשה בעולם הזה. הפנקס פתוח והיד רושמת.

- ה -

מהי הדרך עבודנו שלא נבוא לידי בושה כזו? שלא נשבר מהנפילות שלנו? הרי אדם אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא, מי שהוא בגדר אדם מוכרח ליפול. אולם הנפילה הזו נועדה כדי שיראה שהוא צריך להגיע לרבש"ע, לא בשביל שישבר. התכלית שהאדם צריך להגיע אליה בעבודתו היא לא בעולם הבא, כי בזמן שיבוא המשיח ויתגלה מלכותו על כל העולמות - למרות שעולם כמנהגו ינהג ובני האדם לא יהיו שונים ממה שהם היום - לא יהיו אז כעסים אחד על השני, ולא ידברו לשון הרע, כי לא יהיה יצר הרע. תפקיד האדם הוא בעולם הזה, להגיע אל התכלית כאן בעולם הזה, שהעבודה שהוא עובד תביא אותו להכיר שהחיות שיש בו אינה ממנו אלא מחי החיים. ואם הוא עוזב את זה, הוא מזניח את עצמו, והוא נופל ביאוש, אף פעם הוא לא יכול להגיע אל התכלית. רק בכל פעם הוא הולך ויורד יותר ויותר, ונשבר. ואז או שהוא נהיה משוגע, או שנכנס לשיעמום, ואינו יכול להחלץ מזה. כי כל באיה לא ישובון.

לכן העצה עבודנו היא שיהיה אצלנו אחדות. ואז אפילו אם האחד נופל - החבר מרים אותו. כי לא יתכן שהוא

ויחי יעקב וכו' (מז, כח) רש"י בקש יעקב לגלות את הקץ לבניו ונסתם ממנו ע"כ. יש לדקדק בזה איזה תועלת היתה צומחת לבני ישראל מידיעת הקץ? ויש לומר שיעקב רצה לגלות את הקץ רק לבניו הצדיקים בלבד שהיה בטוח שאם הם ידעו את ריחוק הקץ לא ישפיע הדבר עליהם לרעה, ולדעת יעקב היתה בדבר תועלת גדולה כי אם היו בניו יודעים את ריחוק הקץ הנובע מחומרת החטאים שגרמו לכך, היו מוכיחים את יוצאי חלציהם להזהר ולהודור בשמירת התורה.

ויחי יעקב וכו' (מז, כח) רש"י למה פרשה זו סתומה לפי כשנפטר יעקב אבינו נסתמו עיניהם ולכם של ישראל מצרת השעבוד שהתחילו לשעבדם. נשאלת השאלה הרי כל זמן שאחרון השבטים היה חי לא היה שעבוד? אלא שעבוד הגוף אמנם לא היה אבל השעבוד הרוחני החל מפטירת יעקב אבינו מאז נסתמה האמת הפנימי וזה עיקר הגלות...

ויקרא יעקב אל בניו ויאמר האספו ואגידה לכם וכו' (מט, א) איתא בגמרא בקש יעקב לגלות להם הקץ ונסתלקה ממנו השכינה, אמר להם שמא יש בכם איזה פסול ח"ו פתחו ואמרו שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד. יעקב אמר בלשון האספו כי אי אפשר לקץ שיבא כשיש ביניהם שנאת חנם רק צריכים להיות באסיפה אחת ובאגודה אחת. וזהו שנאמר בסוף הפרשה אביך צוה לפני מותו לאמר (ג, מז) ולכאורה קשה היכן מצינו שצוה כן? אבל כוונתם שאמרו לו שכך היתה כוונת אביו כשאמר האספו. (השלח"ק) כרע רבץ כארי (מט, ט) כי הגם שיוסף הוא הצדיק ועליו נאמר אור זרוע לצדיק, מ"מ יהודה גבר באחיו והוא בבחינת לישרי הלב שמחה, כך שיש עדיפות לישרי לב ממה שיש לצדיק... (שפת אמת)

יששכר חמור גרם וכו' (מט, יד) המשלים לחמור ולא המשלים לסוס, לפי שהסוס כשיש עליו משא ורועה לנוח לא ינוח ולא ישקוט עד שיורידו ממנו המשא, לא כן החמור שמוכן תמיד לסבול את המשא שעליו גם בזמן שעומד לנוח. וזהו ויש שכמו לסבול שיסבול עול התורה והמצוות למרות כל הקשיים המתלוים בזה.

וזאת אשר דבר להם אביהם ויברך אותם איש כברכתו ברך אותם (מט, כח) פרש"י ויברך אותם כולם במשמע ויש לרמוז זה מהפסוק וזאת אשר דיבר להם אביהם היינו אותם שדיבר להם קשות גם זה ברכה כי איש כברכתו הצריך לו ברך אותם וצ"ל.

(דברי יחזקאל)

שהשמחה במעונם

הר"ר יהושע רובינפלד ומשפ' להכנס הנכד לעול המצוות
ולאירוס' הנכדה

משפ' שטרנגר להכנס הנכד לעול המצוות ולאירוס' הנכדה

הר"ר חיים רובינפלד ומשפ' להכנס הבן לעול המצוות
ולאירוס' הבת

הר"ר שמואל קלירס ומשפ' לנישואי הנכדה

הר"ר צבי פרל ומשפ' לנישואי הבת

לעילוי נשמת

מרת רחל (רשל) בת פרחיה ודוד אהרונוב ע"ה

נלב"ע י"ג טבת תשס"א

ת. נ. צ. ב. ה.

לעילוי נשמת מוה"ר ר' אשר ב"ר אריה מרדכי זצ"ל זי"ע

יח"ל ע"י
מערכת החברות
רח' עדין 3
02 - 5829688 ☎
02 - 5325477 ☎
ת.ד. 5080
ירושלים 91050